

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI 48-AS FÜGGETLENSÉGI KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: csülörtöken és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi elöljárók, papok és gazdasági egyéni tagok egész évre 8 K, tünitők, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér.
Helyközi telefon 15. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

B E T E G H P Á L

LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szö 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet om. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyit-tér so a . K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kiírung 10,489. szám

A Kossuth-párt jövője.

A hosszú válság úgy látszik vége felé közeledik s a jelenlegi kormány tagjai örülnek talán legjobban annak, ha a mai nehéz és vitás helyzetükből menekülhetnek. De hogy ez az expediens, amelyhez Bécs most folyamodik, tényleg megoldás lesz-e majd a válságra nézve, vagy pedig csak egy állomása lesz a válságnak már eddig is hosszú országútján, ezt a jövő fogja megmutatni. Még pedig azt hisszük, hogy a legközelebbi jövő.

A Kossuth Ferenc vezetése alatt álló párt feladata és magatartása nem lehet kétséges. Álláspontja nem változott, nem változhatott s így az új alakulással szemben nem marad más a számára, mint az, hogy ellenzékbe megyen. A Kossuth párt ismét kisebbség lett s így feladatai is mások, mint voltak akkor, mikor a parlament abszolút majoritását képviselte.

Most a kormányból kiszorult. Az ország sorsának intézését más vezérek és más pártok vették a kezükbe, de ez a Kossuth-párt szempontjából nem olyan szomorú valóság, mint ahogy azt a párt ellenségei hirdetik. Mert ha semmi egyebet nem veszünk is figyelembe, az kétségtelen, hogy a párt visszanyerte akció szabadságát, akaratának és elhatározásának ura lett ismét s felszabadul az alól az opportunistá politika alól, melyet a körülmények kényszerítettek rá. Minden időben a Kossuth Ferenc vezetése alatt álló párt volt az, mely a függetlenségi törekvések igazi letéteményese és zászlóvivője volt. Ez lesz ezután is a pártnak a kötelessége azok után a szomorú tapasztalatok után, melyeket szerezhetett, a függetlenségi eszmét az országban ébren tartani s a függetlenségi törekvéseknek igazságáról az ország közvéleményét meggyőzni.

Mert a párt mindent elkövetett, hogy a dinasztia és a magyar nemzet törekvéseit összehangba hozza, s hogy igen gyakran ellentétes érdekeit kiegyenlítse. Ennek a bölcs, higgadt és hazafias politikának szolgálatában elment a legvégső határig, sőt népszerűségét is kockára tette vele, hogy a századok óta tartó félreértések végleg elsimuljanak. Kossuth Ferencnek ezt a becsületes törekvését nem méltányolták. Nem méltányolták a pártnak áldozat-

készségét, mellyel ezt a politikát támogatta, azt az önzetlenséget, melyet nagyon nehéz körülmények között is tanusított. Így aztán, most a mikor a nemzet vágyai, jogos törekvései hajótörést szenvedtek, a pártnak nincs más választása, mint ellenzékbe menni, hacsak azt nem akarja, hogy árulója legyen a nemzetnek s ezzel önmaga ássa meg a maga sírját.

Nem a mindenáron való ellenzékieskedés az, mit a pártnak akarnia kell. Hanem abban az esetben, ha a nemzet jogos kívánságai nem érvényesülnek, nem tehet egyebet, mint azt, hogy ellenzékbe lép a jövő alakulásával szemben. Mert a hogy Kossuth Ferenc egyik most megjelent cikkében írta, a magyar alkotmány tulságos erőt biztosít a királynak a magyar nemzettel szemben, sőt minden erőt és hatalmat az ő kezébe tesz le. Nem lehet tehát csodálni, hogy a királyi akaratával szemben a Kossuth-párt még erejének végső megfeszítésével sem tudta elveit megvalósítani. Nem marad tehát számára egyéb hátra, mint az, hogy ellenzékbe menjen, s ily módon akadályozza meg a nemzetellenes törekvések diadalát.

Az ellenzéki padokon kell erőt gyűjteni. Erőt ahhoz, hogy majdan ismét parlamenti számban megnövekedve, hatalomban megújulva, elveit, melyektőlsoha egy pillanatra sem távolodott el, diadalra juttathassa. Erre a célra pedig az szükséges elsősorban, hogy ő maga is tisztán és hamisítatlanul megőrizze ősi elveit. Azután pedig az, hogy ezeket az elveket az egész nemzetben ébren tartsa. Ily módon a párt nemcsak azt fogja elérni tudni, hogy eddigi kerületeit is megtarthatja, hanem azt is, hogy az eddigiekhez újakat hódít.

De a Kossuth-párt hivatása nem lehet a vad ellenzékieskedés. Nem lehet az, hogy csak rombolni akarjon, hanem teremtenie kell. Ahogy eddig, míg kormány volt, politikája produktív politika volt, az ellenzéki padokon sem fog másra törekedni, mint arra, hogy egy egészséges, igaz, megvalósítható függetlenségi ideált tüzzön zászlójára. És ebben látjuk mi, mai nehéz és szomorú időkben a Kossuth-párt igazi nemzeti hivatását, jövőjét s népszerűségének és hatalmának és befolyásának titkát.

A sepsiszentgyörgy—székelyudvarhelyi vasut.

Székely testvéri szeretettel üdvözljük a „Székely Népnek” 1910 ik évi első számában a fennebbi címet alatt: Háromszék vármegye fővárosában, Sepsiszentgyörgyön megjelent hírlapi cikkét, melyből azt észleljük, hogy a székelyvármegyék egymás közötti egyetértése valahára létrejött.

Ezen egyetértés és kölcsönös jóindulat jele, hogy a kétszékely vármegye közgazdasági érdekeik érvényesítésének terére lépett; háttérbe szorítva minden politikát.

Örömmel veszünk tudomást Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának örökre emlékeztető azon tetteről, hogy közép Európából egyenes vonalban a Fekete-tengerre vezető világkereskedelmi vasut a Székelyföld területére eső részének kiépítésére nézve, a vezető szerepet kezébe vette s ezt Háromszék is örömdetes eseménynek tekinti.

Ezen, a székely közgazdasági érdekek megvalósításának szükségét magába foglaló egyetértő kijelentés által, felelevenítettük: Gróf Széchenyi Istvánnak egy felszázaddal ezelőtt hangoztatott kijelentését, hogy a székelyvasutaknak, közép Európából kell táplálékot szerezni Berlin, Bécs, Budapest, Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgyön át vezető világkereskedelmi vasutvonalakat kell a Székelyföldhöz közel fekvő Fekete-tengerhez irányítva kiépíteni, mert a tengernek felénk eső három kikötője: Szulina, Constanza és Várna egyenes vonalban igen rövid idő alatt megközelíthető lévén: közép Európa kereskedelmi világa nem volna kényszerítve, hogy a Székelyföld szomszédságában fekvő ezen tengeri kikötők felkérésére egész körutat tegyen. S a közép tengeren, adriai tengeren, Görögország, Törökország felé utazzék, vagy áruit Galicián át a Székelyföld körül Moldova felé szállíttassa, mert az Ojtozon át egy pár órai távolságban lévő Braila vagy Galaczon át a szulinai kikötőbe; Bodza fordulón át pedig: Buzeu vasutállomástól Constancaig már kész román vasuton a constanczai tengeri kikötőbe raktározhatja a nélkül, hogy azokat szükséges volna valahol átrakatni.

A Székelyföld mostani elszigeteltségétől csak úgy szabadulhatunk meg, ha Magyarország egész vasuti hálózata a Fekete-tenger felé szükséges irányítása által újból rendeztetik s az ország törvényhozásának azon hibás intézkedése megsemmisítettik, hogy a székely kivándorlás megakadályoztatására Székelyföldről a Fe-

kete-tenger felé vasut építését a magyar kormánynak nem szabad engedélyezni.

Ennélfogva első követelmény, hogy a székelységet megőző ezen intézkedéssel ellenkezőleg: először is a szulinai kikötőt meg kell nyitani, hogy az a pár órai távolságba fekvő Ojtozon át: Észak-Magyarországra lehessen jönni vagy, hogy Kézdivásárhelyről Kászón völgyén s a Nyergesen át, Csikszeredába. Továbbá ezzel kapcsolatban Szász-Régenből Szamosujvár, Deés felé, Szathmár, Kassa vidékéről: Csikszeredába és Kézdivásárhelyen át a Fekete-tenger kikötőjébe juthassunk. Ne legyünk kényszerítve Debreczen, Kassa vidékéről Galiciába utazni, hogy az Ojtoztól egy néhány órai távolságra eső Galacra eljuthassunk.

Az elősoroltak alapján lelki örömmünk: Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának azon intézkedése által határtalanra vált, hogy az első lépés a Fekete-tengerhez szükséges közeledésünkre megtörtént s az által életet nyert: hogy mult évi december hó 29 én tartott gyűlésének határozatából feliratot intéztek:

1-ször. A kormányhoz és a parlamenthez a sepsiszentgyörgy—székelyudvarhelyi vasut kiépítése érdekében.

2-ször. Háromszék megyét erről értesítették s remélik a támogatást.

3-szor. Elhatározatott, hogy a megyei törvényhatósági bizottság: a január havában tartandó közgyűlésen, ezen életkérdést végező feliratot tárgyalni fogja.

Arra kérem minden székely testvéremet, hogy ne tételezze fel rólam, hogy jelen felszólalásomnak okát; csak hiúság vagy feltűnési viszketeg képezi; mert én csak áldott emlékü gróf Széchenyi István példáját követem. A mióta alkalmam volt a Fekete-tengert latni, mindig azon eszmével foglalkozom, hogy miért nem tudjuk a Fekete-tenger közelségének előnyeit kihasználni. Meggyőződtem arról, hogy abban nem lehet kárunk, hogy közép Európa népeinek a Fekete-tenger megközelítését lehetővé tesszük, sőt egyenes megkötésünkat foglalja magába azon tilalom, hogy a Székelyföldről a Fekete-tengerhez vasutat építeni tiltva van. Kérem ezen állami intézkedés megcáfolására szolgáló indokaimat figyelemre méltatni.

Budapest, 1910. január 5-én.

Borszékely Somu.

Erdészeti államvizsgák. Az erdészeti államvizsgát tenni szándékozók az ehhez szükséges engedélyért kérvényüket kellően felszerelve, legkésőbb folyó évi február végéig az erdészeti államvizsgáló bizottság elnökének címére (Budapest, Zoltán-utca 16. sz.) bérmentve küldjék be

Közigazgatási ülés.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága ez évi első ülését tegnap délelőtt Ugron Ákos főispán elnöklése alatt tartotta meg a tagok élénk részvételével.

Elmaradásukat kimentették: Kisgyörgy Sándor, Vajda Ferenc és Daniel Lajos biz. tagok.

Az alispáni jelentés szerint december havában 125 drb. utlevelet adtak ki. A közigazgatás menetét semmi sem gátolta. Ezzel kapcsolatosan Soó Gáspár bizottsági tag, kérdés alakjában, szóvá tette, hogy Kathonay Béla „Első székely házi-ipari országos szövetkezet” címén egy társaság szervezésén munkálkodik. Azonban úgy tudja, hogy az alapszabályok eddig illetékes jóváhagyást nem nyertek. A vármegyéből és a Székelyföldről igen sok tekintélyes nevet hozott forgalomba. Figyelmezteti az alispánt, hogy az ügy iránt érdeklődjék és szerezzen hivatalos uton meggyőződést, nehogy visszaélés esete állhasson elő.

Ezután Mikes János gróf bizottsági tag, mint a nevezett szövetkezet elnöke is csatlakozott a felszólaló nézeteihez és egyuttal kijelentette, hogy az előadottak alapján az elnökségről már most lemondottnak tekinti magát.

Dr Sebesi János alispán felszólalásában kielenti, hogy Dr Koós Mihály miniszteri kirendeltségi megbízottól beszerzett információja alapján mondhatja, hogy Kathonay akciója nem annyira közérdekű, mint inkább önfenntartásra irányuló működés. Kijelenti, hogy a törvényes lépéseket haladéktalanul megteszi és a körülményeknek megfelelő intézkedést foganatosítja.

Ugron Ákos főispán szintén nyilatkozik, hogy Kathonay nála is járt, de Dr Koós információja szerint, megbízhatónak nem találta s e miatt támogatását sem ígérhette meg neki.

Részünkről ugyancsak különösnek tartjuk, hogy Kathonay ur oly leplezetten, vontatottan viszi a tényleg magasztos ügyet és azt érthetetlen magatartásával — kockázatosá tette. Nem szeretnők, ha előérzetünk, melyet még a parajdi alakulás után annak idején nyilvánosságra hoztunk, megvalósulna és tényleg az eszmé bukását vonná maga után egy ember rövid látása, esetleg visszaélése miatt.

Ezuttal még fenntartjuk végleges ítéletünket, mert a cél, melyről szó van nem csupán Kathonay ur eszméje, hanem ezer meg ezer jóindulatu hazafi és nő szívében kelt visszhangra. Ezt megsemmisíteni nem szabad.

Ha alapos gyanu merült fel és valaki bűnös, akkor az bűnhődjék. De magát a nagyszabású célt ezért rombadönteni nem szabad.

Bevárjuk tehát az alispán megígért intézkedését és annak alapján fogunk a kérdéssel majd behatóbban foglalkozni.

Az alispáni jelentés után sorra következtek a többi havi jelentések, melyeket tudomásul vettek. Az árvaszék jelentését Barabás András elnök, a tisztí főorvosi jelentést Dr Lengyel József főorvos, a tanfelügyelő Rhédei János kir. tanfelügyelő, az építészeti hivatalát Szobotka Rezső műszaki tanácsos, a

pénzügyit Stratzinger Emil kir. tanácsos, pénzügyigazgató, az ügyészségét Révffy Zoltán kir. ügyész, az állategészségügyit Zonda József tvh. m. kir. főállatorvos, a közigazgatási előadó jelentését pedig Szabó Gábor tb. főjegyző olvasta fel.

Ezek szerint a közegészségügy kedvezőtlen volt, a kórházban 216 beteget ápoltak. Az állami és törvényhatósági utak állapota kielégítőnek mondható. Egyenes adóban 17361 K 87 fillérrel, hadmentességi díjban 137 K 19 fillérrel kevesebb, bélyeg- és jogilletékben 10838 K 10 fillérrel több, fogyasztási és italadóban 2031 K 92 fillérrel kevesebb, dohányjövődékben 2494 K 92 fillérrel több folyt be, mint a múlt év hasonló hónapjában. Ideiglenes házadómentességet 16 esetben engedélyeztek. Az állategészségügy kedvező volt. A marhaarak emelkedtek. Az időjárás oly kedvező volt, hogy a meglevő takarmánykészlettel az állatállomány kitelelhető.

A jelentések után az egyes albizottságokat alakították újból. E szerint az erdészeti kihágások II. fokú bíróságába Mikes János gróf, Sándor Mózes, Soó Gáspár, Vajda Ferenc, rendes; Dr Nagy Samu, Dr Gyarmathy Dezső, Gönczi Lajos és Szabó Gergely póttagoknak választottak.

A fegyelmi választmány tagjai: Dr Nagy Samu, Sándor Mózes, Rhédei János, Stratzinger Emil rendes. Soó Gáspár és Szobotka Rezső póttagok.

A gyámügyi felelősségi küldöttség választott rendes tagjai: Mikes János gróf, Dr Nagy Samu, póttag Soó Gáspár. Kinevezett rendes tagok: Dr Mezey Ödön, Sándor Mózes, póttag Gönczi Lajos.

Pótadófelszólamlási bizottság: Dr Nagy Samu, Dr Mezey Ödön, Sándor Mózes, Szobotka Rezső.

Az erdészeti bizottságban elnök: Dr Sebesi János alispán, alelnök Soó Gáspár, bizottsági tag Sándor Mózes.

Az erdészeti kihágási bíróság jelenlevő tagjai esküt tettek.

Fiatfalva község vicinális utra vonatkozó felelősségi elutasították. Pálhegyi Mózes homoródszentpál lakos terhére a község által kirótt 200 K telepedési díjat, 100 K-ra mérsékeltek. Kecskés Izsák és társai mezőrendőri ügyében a főszolgabíró határozatát hagyták jóvá. Rhédei tanfelügyelő kinevezését éljenzéssel fogadták. Dr Jankovich Pál felelősségi helyet adva, részére a 866 K helyettesítési díjt megállapították. Koszta Sándor felelősségi elutasították. Az etédi körörvosnak 1200 K helyi pótlékot kérelmeznek a belügyminisztériótól.

A homoródujfalvi tanító részére a 100 K községi hozzájárulást elrendelték. Egy új segédtanfelügyelő állás rendszeresítését kérelmezik. Az iskolai mulasztások megakadályozására szélesebb körű intézkedéseket érvényesítenek.

A héjasfalva-csikgyimesi áll. közut kápolnásfalvai és lövétei részére vonatkozó törzskönyvi művelet befejeztetését elfogadva, felírnak az utaszházak kicserélése végett. Bözödujfalu kérésére felírnak a faluzó postáját létesítése iránt.

Több utadói és kórházi ügy elintézése után, az ülés véget ért.

Vármegyénk népoktatása.

Udvarhely vármegye népoktatás-ügyéről a kir. tanfelügyelő a következő jelentést terjesztette elő a közigazgatási bizottság tegnapi ülésén:

Méltóságos Főispán ur!

Tekintetes Közigazgatási Bizottság!

A vármegyei népoktatás 1909. évi december havi állapotának főbb mozzanatairól szóló jelentésem következő:

E hóban Árvátfalva, Magyarhermány, Kisbaczon, Erdőfüle, Bardóc, Bibarczfalva, Olasztelek, Székelyszáldobos, Karácsonfalva és Kénos, összesen 10 községben, 19 tanteremben vizsgáltam meg, — a kir. segédtanfelügyelő pedig Farkaslaka, Székelylengyelfalva, Malomfalva, Beneczed, Tarcsafalva, Medesér és Székelyszentmiklós, együtt 7 községben 8 tanteremben figyelte meg a nevelve oktatás menetét és eredményét.

Részint az előre törekvés elismerése gyanánt, részint mások buzdítására megemlíteni óhajtom, hogy a magyarhermányi, kisbacsoni, bibarcfalvai, olaszteleki és medeséri állami, a farkaslaki és malomfalvai róm. kath., a székelyszentmiklósi községi és tarcsafalvai unitárius elemi iskolákban a tanító nevelő és oktató munkájának sikerét jónak találtuk.

Az említett iskolátogatásokon kívül az Udvarhelyvármegyei Általános Tanterület központi választmányának ülésén és rendkívüli közgyűlésében vettem tevékeny részt. Elnököltem a székelyudvarhelyi állami polgári leányiskola magán- s a székelykeresztúri állami tanítóképzőintézet javító képesítő vizsgáján.

Árvátfalva községben a községi iskolaszéki tagok törvényszerű megválasztását, az iskolaszék megalakulását a tanítói állásra a pályázat kiadását személyesen biztosítottam.

Az állami tanítók helyi előléptetésére vonatkozó javaslatomat illetékes felsőbb helyen bemutattam. Javaslatom megtételénél az igazság és méltányosság elve vezérelt. Igazgató-tanítókká való előléptetésre kizárólag oly érdemes állami elemi iskolai tanítókat hoztam javaslatba, kik a magyar művelődést több mint 30 év, tehát egy egész emberöltő óta szolgálják. A többiekre fokozatosan, kor s érdemszerint fog sor kerülni. Remélem, hogy ez az eljárás megnyugtatólag hat a vármegye tanítói karára.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur a Néplapot a vármegye valamennyi gazdasági irányu ismétlődő iskolája részére megrendelte.

A m. kir. vallás és közokt. miniszter ur Karácsony Julia székelykeresztúri községi polgári és Balázs János recsenyédi községi elemi iskolai tanító választását jóváhagyta és a szükséges fizeteskiegészítő államsegélyt utaltványozta.

Borsos Irma székelydályai állami elemi iskolai tanítónő más jellegű iskolánál nyervén alkalmazást, ezen állásáról lemondott.

Szederves, Magyar- és Székelyhídegkut, Nagysolymos és Kadács községekben a föllépett járványos betegségek miatt az iskolák bezárattak.

A m. kir. vallás. és közokt. miniszter ur a fenyédi róm. kath. elemi iskola fejlesztésének engedélyezését az 1911. évre helyezte kilátásba.

A homoróddaróczi görög keleti

elemi iskola tanterme — megbízható értesülesem szerint — a folyó tanévben meszelve, surolva, hetek óta seprerve sem volt. E botrányos állapot miatt a tanító megbetegedett s ez a kedvezőtlen egészségi állapot már a növendékek között is kezd föllépni.

A szükséges intézkedést az illetékes egyházi főhatóság útján megtettem. Ha ez sikerhez nem vezet, gondoskodni fogok róla, hogy ez iskola közegészségi szempontból hatósági megvizsgálás alá vétessék.

Végül jelenteni kívánom, hogy hivatalom ügykezelésében némi torlódás állott elő, mivel Thott Károly berendelt állami elemi iskolai igazgató-tanító súlyos betegségbe esett.

Kiváló tisztelettel

Székelyudvarhely, 1910. jan. 12.

Rhédei János,
hivatalvezető kir. tanfelügyelő.

Munkásbiztosítás.

A kereskedelmügyi minisztériumból e hét elején küldötték szét a vidéki kerületi munkásbiztosító pénztárak új alapszabályait és ügyrendjét, a mely a munkaadóknak a betegségleyezés körül nagyobb és illő befolyást biztosít.

A kerületi munkásbiztosító pénztáraknál ez alapon most már újból választják az igazgatósági és felügyelő bizottsági tagokat, sőt a közgyűlési kiküldötteket is. Meglőrténik tehát a végleges átszervezés nagy munkája, mely oly hosszasan húzódott.

Az állatok védelme télen.

Hasznos házi állataink épügy, mint hasznos vadállataink is, kivált télviz idején szorulnak a mi védelmünkre; tegyük meg hát értük amit tennünk lehet, nemcsak azért, mivel az akármily rendű hasznos állat az emberi érdekeknek kimagasló munkása.

Rövidre fogva a teendőket, igyekezzünk télen, kivált sikos ut esetén lovat, ökröt úgy patkoltatni, hogy kiskamodásuk s felbukásuknak, megsérülésüknek útját vágjuk és ne feledjük, hogy munkás állataink a nehéz havas, sikos uton csak alig fél akkora terhet képesek legyőzni, mint jobb uton. Gondoskodjunk dermedtő hidegben kellő betakarásukról is.

Ne feledkezzünk meg portaőrző kutyáinkról sem, téli őljuk legyen lehetőleg meleg; ez elérhető szálmával való bővebb almozással.

Fordítsunk kiváló gondot hasznos oly vadmadarainkra (nem is hangsúlyozván külön hasznos szelid szárnyasok védését), amelyek itthon telelnak és amelyek tavaszkor messze földről ismét visszavándorolnak hozzánk és irtják a növényvilágnak télen-nyáron milliárdnyi rovar és egyéb ellenségeit, ekként meg se mérhető hasznot hajtva közigazdaságunknak. Ne sajnáljunk nevezetesen e hasznos vad szárnyasoktól télviz idején némi csekély kisegítő eleséget — asztalmorzsát, gabnahulladékot; — ne rösteljünk számukra védő helyekről gondoskodni, tavasz időre fészkelő alkalmatosságokról se feledkezvén meg, igyekezzünk gazdálkodásunk e munkás ingyenes napszámosait vásott gyermekek, vadérszerű felnőttek üldözésétől, pusztításától is megvédeni.

Ebben legáldásosabb működést a lelkeszek, tanítók időnkénti oktatásaikkal, a helyi hatóságok pedig a vonatkozó törvények és rendeletek szigorú betartásának ellenőrzésével fejthetnek ki Nagy, közhasznú misz-

szió ez, érdemes minden jó hazafinak sikra szállni vele.

Vidéki állatvédő egyesületek alakításával, gyermekligák szervezésével, a madarak és fák napja ünnepélyének rendezésével, megint kivált a helyi hatóságok, lelkészek, tanítók tehetnek igen sokat kevés fáradsággal és anyagi áldozat nélkül.

Ez irányokban való tájékoztatásért forduljon az érdeklődő a már vidéken fennálló állatvédő egyesülethez, vagy az országos egyesülethez, amely készséggel ingyen támogat minden ilyen törekvést. Ez egyesület címe: „Országos Állatvédő Egyesület”, Budapest, IX., Ernő-utca 11–13. sz.

HIREK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy helyi kereskedelmünk fejlesztése érdekében, a teaestélyre nagymennyiségű teát hozattak Parajdról;

mondják, hogy egyes közszállításknál az illetékes tényezők tisztában vannak azzal, hogy a pályázók rablók-e avagy hülyék;

mondják, hogy némelyek telhetlenségükben a levegőt sem akarják elzárni másoktól;

mondják, hogy a papiros ára január elsejétől és a munkabérek közelebbről nem emelkednek;

mondják, hogy az emberek nem akarnak kivágni egymásnak hájából, hogy azzal csizmájukat megkenjék.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget, a szerk.

— **Szabad lyceum.** A múlt vasárnap délután 154 hallgató jelenlétében, a helybeli Székely Dalegylet lebilincselő éneke és Muszka Ferenc iparos ifju ügyes szavalata után, ki Petőfi Sándornak „Szabadsághoz” c. hatásos költeményét adta elő, Dr. hegymegi Kiss Pál főispáni titkár tartott mindvégig nagy figyelemmel hallgatott értékes előadást: „A bűn üldözéséről”. Szabad előadása rendesen megemlékezett a bűn legrégibb üldözési módjáról a vád perről, a későbbi bevett nyomozó perről, mely után részletesebben ismertette a ma érvényben levő pót magánvád rendszert és az ügyészi intézményt, s ezek alapján az elkövetett, bűnösöket mikénti nyomozását, a vádemelés módját ezzel szemben a védelmi szükségességét, melyek meghallgatása után kerül sor a bírói ítélet meghozatalára. Ezen értékes előadás megtartásáért, a dalárda kellemes éneke után, Biró István fő. tanár, biz. elnök mondott a hallgatóság nevében előadónak és a közreműködő Dalkarnak köszönetet, s elismerő dicséretet a szavalónak. Végezetül a Szózatot énekelte el az igen szép számu hallgatóság. Jövő vasárnap Petrányi Miklós szakiskolai tanár fog előadást tartani. Kezdeté d. u. 2 órakor.

— **Városi közgyűlés.** Városunk képviselő-testülete tegnap délután rendkívüli közgyűlést tartott, a melyen a tanács előterjesztése értelmében megállapította a tisztviselők fizetésekiegészítését. A fennmaradó, mintegy 4800 koronát a kökeresztér rendezésére fordítják. Kakasi Domokos temetési költségét utalványozták. Tudomásul vették a pénztár december havi vizsgálatát. A ref. kollegium építési kérdésével szintén foglalkoztak.

TÁVIRAT.

Budapest, január 11. d. u. 3 óra 24 p.

(Saj. tud.) Lukács László kísérletezése megbukott az összes pártok hazafias ellenállása miatt. Most a király Khuen-Héderváry Károly grófot bízta meg kabinetalakítással.

Héderváry a legszélsőbb erőszaktól sem irtózik. Azonban a király valószínűleg alkotmányos uton akarja a válságot megoldani. Pestvármegye részen lesz, de mi is mindnyájan nyitva tartjuk szemeinket. Magyarországnak darabontokat, nyílt abszolutizmust nem tűr meg. Együtt leszünk mindnyájan az ellenállásban.

— **Diák bál.** A ref. kollegium ifjusága ez évi február 5-én tartja meg szokásos diák-bálját a Budapest-szálló nagytermében.

— **Szabad lyceum a vidéken.** Apponyi Albert gróf, vallás és közoktatásügyi miniszter 114.852—908. sz. rendeletében lefektette a vidék szabad lyceumi előadásainak alapját. Molnár Aladár farcádi ref. elemi iskolai tanító az érdem, hogy e téren vármegyénkben elsőként valósította meg a miniszter rendeletének nemes intencióit. Nevezett tanító ugyan is 10 ismeretterjesztő felolvasás megtartását tervezte és jelentette be az illetékes felsőbbségéhez. Az első előadást pedig e hó 8-án este 7—10 óráig az iskola termében nagy sikerrel tartotta. A himnusz elénekzése után, a magyarok ősi hazájáról, vándorlásáról és a honfoglalásról tartott kimerítő magyarázatokkal, térképen való szemléltetéssel kísért előadást. A nagyszámu hallgatóság mély figyelemmel élvezte honszerző őseink színes történetét s az arcokról lehetett látni, hogy mily büszkék az ősök vitéz tetteire.

— **Ösztöndíj pályázat.** A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter urnak múlt évi december 20-án 92721 szám alatt kelt rendelete szerint a pesti magyar kereskedelmi bank által 1892 évben alapított 60000 koronás külföldi tanulmány utra szánt ösztöndíjnak rendelkezésre álló kamatai vagyis összesen 2700 korona ez uttal felelő részben vagyis 1350 korona összegben kereskedelmi akadémiát vagy felső kereskedelmi iskolát kiváló eredménnyel végzett egyén részére, felerészben pedig ugyancsak 1350 korona összegben felső ipar iskolát kiváló eredménnyel végzett egyén részére léven kiadandó. Ezen két ösztöndíjra önagyméltósága pályázatot hirdet, melynek feltételeit a következőkben állapítja meg. Az ösztöndíj elnyerése iránt folyamodhatnak oly ifjak, kik valamely kereskedelmi akadémiát vagy felső kereskedelmi iskolát illetve valamely hazai felső ipariskolát jeles eredménnyel végeztek, mely körülmény érettségi illetve az intézettől nyert bizonyítvánnyal igazolandó. A folyamodványban megjelölendő azon a kiviteli kereskedelem körébe tartozó speciális ismeret illetve azon ipari ismeret ág, melynek elsajátítása vagy kibővítése végett az illető a tanulmány utat megtenni szándékozik. Felemlítendőek folyamodónak eddigi gyakorlati működése, továbbá nyelvismeretei és a tervezett tanulmány ut programja és idő tartama. Végül megemlítendő, hogy folyamodó miképp véli szerzett ismereteit és tapasztalatait tanulmány ntja befejeztével

értékesíthetni. Oly pályázó ki jeles iskolai képzettség mellett az elsajátítandó speciális ismeretek körében már elméleti vagy gyakorlati irányu tanulmányokra hivatkozhatik és ezt igazolni képes, valamint kellő nyelvismeretekkel is bír, az ösztöndíj odaítélésénél előnyben fog részesíttetni. A pályanyertes tanulmány útjáról hozzám jelentést tenni tartozik. A fentiek figyelembe vételével készíten-dő folyamodványok a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urhoz címezve a pályázó rendes lakóhelyére nézve illetékes kereskedelmi és ipar kamarához 1910 évi február hó 10-éig benyújtandók. Később érkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek. Marosvásárhely, 1910 január hó 8. Tauszik s. k. kir. tanácsos elnök. Sz. Szakáts s. k. titkár.

— **Közigazgatási furcsaság.** »A vármegye«-ből olvassuk a következő sorokat: N. község képviselőtestülete kimondotta, hogy a két községi szolga részére egy közös téli köpönyeget szerez be. Az ügy az érdekeltek felelőssége folytán a vármegyéhez került, ahol is méltányolták a felelősséget az azt az érvét, hogy ők nem egyforma természetűek, de különben is, akin nincs a téli kabát, az fázik. Ezért a község határozatát megsemmisítve, kötelezte a községet, hogy mindkét szolga részére külön-külön téli köpönyeget szerezzen be, azzal indokolván, hogy a község maga is elismerte, hogy a szolgálak téli köpönyegre szükségük van; feltétlenül megkívánható tehát, hogy a szolgálak létszámuknak megfelelő számu köpönyeggel láttassanak el, minthogy igen gyakran előfordul, hogy mindkettő ugyanazon időben teljesít hivatalos helyiségen kívül szolgálatot.

— **Sepsiszentgyörgy a múlt évben.** Gödri Ferenc, Sepsiszentgyörgy város agilis polgármestere most adta ki évi jelentését a város 1908. évi közigazgatási állapotáról, egy csinos füzetben. Az 57 oldalra terjedő füzet kiterjeszkedik a város minden mozgalmára, mely a közigazgatás terén az év folyamán előfordult és fényes bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy a nagytudású, derék polgármester milyen lelkesen szolgálja a közügyet és milyen gondos körültekintéssel intézi a város kulturális és anyagi haladását. A jelentés a szükséges statisztikai adatokon kívül megemlékezik a város rendezése, szépítése és építkezéséről, felsorolja az év nevezetes eseményeit és beszámol az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság terén kifejtett működésről is. Hasznos lenne, ha városunkról is hasonló évkönyv tétetnék közre. Mert most városunk dolgairól a közvetlen beavatottakon kívül kevesen tudnak.

— **Postakocsin utazni nem szabad.** A személyszállításra be nem rendezett postakocsik kocsisai igen gyakran vállalkoznak utasok szállítására is, bár a postakocsisok részére kiadott szolgálati utasítás ezt a leghatározottabban megtiltja. A postakocsisok ezen eljárása számos esetben büncselekmények eikövetését mozdította elő, a mennyiben a felvett utas a postakocsi tartalmát elrabolta, sőt a kocsist is meggyilkolta. Az ilyen esetek ismétlődésének megakadályozása, valamint a postakocsisok személybiztonságának és a kincstár érdekeinek megvédése céljából a

belügyminiszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértve a személyszállításra be nem rendezett postakocsikon való utazást megtiltotta. A postakocsist, a ki ezt megszegi, 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, az utast pedig 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fogják büntetni. A rendeletet a minapi hivatalos lap közli.

— **A felső-rákosi gazdakör** minap igen szépen sikerült táncvigalmat rendezett. Ez alkalommal felülfizettek: Ferenci Lajos 5 kor. Vári Elek, Kiss Jenő és Székely Mózes id. 4-4 kor. Klein Mihály 3 kor. Sándor András, Székely Miklós, Sándor János, Székely Mózes, ifj. Biró András szoros, Asztalos János bíró, Pető Miklós és Fitosi Miklós 1-1 koronát. Biró Mózes nagy és Pál András 60-60 fill. Biró f. Mihály 20 f. Pál B. András 50 f. Biró István 30 f. Varga Dénes lelkész 40 f. és Biró János ifj. 20 f. összesen 31 K. 80 fill. Felülfizetők e helyen fogadják a rendezőség hálás köszönetét.

— **Tizenöt év múltán.** Isten segédelméből, m. t. olvasóink, munkatársaink s általában Udvarhelyvármegye közönségének támogatása, áldozatkészsége és ami szerény működésünk folytán, a „Székely-Udvarhely” karácsonkor betöltötte tizenötödik évét. Másfél évtizedes multra tekinthetünk vissza. Ennyi ideje, hogy Udvarhelyvármegyében az első életképes ujságot: a „Székely-Udvarhely”-et a Megváltó születése napján utnak indítottuk... Ez alkalmából hálás szívvel emlékezünk meg mindazokról, kik akkor és azóta támogattak. Szerény működésünkről bírálót nem mondhatunk. Erre nincs is szükség. Legfényesebb tanubizonyság arra, hogy a „Székely-Udvarhely” hézagot töltött be, az elmúlt másfél évtized. Szeretettel kérjük m. t. olvasóinkat, munkatársainkat, tartsák meg jövőre is e lap iránt tapasztalt jóindulatukat. Mi viszont ígérjük, hogy a város és vármegye s általában a székelység közérdekét hiven, becsületesen fogjuk szolgálni. Politikai tekintetben pedig a 48-as függetlenségi Kossuth-párt elveit követjük. Mert szent meggyőződésünk, hogy Kossuth apánk vére, a nagy szabadsághős fia: *Kossuth Ferenc, aki atyja mellett nőtt fel és Tőle tanulta szeretni e hazát, áruló soha sem lehet.* Mindenki inkább megtagadhatja multját, vethet a magyar haza függetlensége, önállósága ellen, de Kossuth fiának helyt kell állania, Ő a haza jövőjét veszélybe nem sodorhatja. M. t. olvasóink szíves támogatását remélve, az előfizetések megújítását és a „Székely-Udvarhely”-nek ismerőseik körében leendő terjesztését kérjük. Teljes tisztelettel a szerkesztőség és kiadóhivatal

ANGOL-KÖR

tönkre fogja tenni az Ön gyermekének egészségét, ha nem tesz ellene gyorsan valamit.

SCOTT csukamájolaj EMULSIÓ-ja megszünteti az angolkört, megerősíti a csontokat és egészséges hussal borítja azokat.

Azonfelül, és ez az, a mit tapasztalt szülők teljes értéke szerint meg tudnak becsülni, — semmi nehézséggel nem jár a kis szenvedőt rábírni arra, hogy a **SCOTT-féle Emulsió-t** bevegje, mert kellemes tejfeles ize van. A gyermekek megemésztik még ha a tejtől undorodik is.

A **SCOTT-féle EMULSIÓ** a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Kapható minden gyógytárban.

Magyar kir. államvasutak
227063—909. szám.

I. Pályázati hirdetmény.

Alulírott igazgatóság a magyar királyi államvasutak részére a jövő 1910. évben szükséges mintegy 3319 köbméter vasúti váltó- és külön talpfák szállításának biztosítása céljából ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen mennyiségből mintegy 828 köbmétert a budapest-jobbparti, mintegy 1119 köbmétert a budapest-balparti, mintegy 371 köbmétert a szombathelyi és mintegy 1031 köbmétert a zagrábbi üzletvezetőség alá tartozó magyar királyi államvasuti tulajdon állomásokra kell teljesen vám- és bérmentesen beszállítani.

A szállításra, illetve az ajánlattevőre vonatkozó részletes feltételeket és módokat magában foglaló „Ajánlati felhívás”, valamint az ajánlatok megételére szolgáló kötelező ajánlati űrlap és a tölgy váltó és külön talpfák méretjegyzéke a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségénél és a m. kir. kereskedelmi múzeum igazgatóságánál megtekinthető és a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési (AIII.) szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 73. szám, II. em. 55. ajtó) díjtalanul kapható.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező általános és különleges feltételek a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtáránál (VI. Andrassy-ut 75. sz.) szerezhetők meg, a vételár és az esetleges postaköltség előzetes beküldése, illetve lefizetése ellenében.

A szabályszerűen kiállított, ivenként egy koronás magyar királyi okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékra ezen felirattal: „Ajánlat váltótalpfákra 227063—909. szhoz” ellátva, legkésőbb 1910. évi január hó 29-én délután 12 óráig a magyar királyi államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján oda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5 százaléka készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírott igazgatóság budapesti főpénztárána l leteendő.

Az ajánlati felhívástól bármilyen csekély mértékben eltérő, valamint a bánatpénz nélkül vagy később benyújtott ajánlatok, úgy nemkülönbben a pótajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Budapest, 1909. december hó.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Szám: 7706—1909.

Árlejtési hirdetmény.

Székelyudvarhely város képviselő-testülete 1909. évi november hó 18 és 19-én tartott közgyűlésén hozott 115—909. sz. határozata alapján Székelyudvarhely város tanácsa a Ferenczi István előtti varga patak hid építésére nyílt pályázatot hirdet.

Az új hid építésére 667.00 korona engedélyezett a képviselőtestület által.

Ezen munka fogantatása céljából 1910. évi január hó 30-án d. e. 10 órára a város tanácsa nagytér mében zárt ajánlati versenytárgyalás lesz, mi végből a versenyzni óhajtok felhivatnak, hogy fenn említett munkát végrehajtásának vállalkozására az engedélyezett 4667.00 korona költség után számítandó és a részletes feltételekben előírt 10 százalékos bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatukat folyó évi január hó 30-án d. e. 10 óráig Székelyudvarhely város tanácsához annálval inkább igyekezzenek beadni, mivel a kitűzött határidőn túl érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Pályázóknak megengedtetik, hogy vasgerenda szerkezet helyett vasbeton szerkezetre is tehetnek ajánlatot, mely esetben a vasbetonnal építendő hid tervezetét megfelelő költségcsatolással hozzácsatolása mellett ajánlatukhoz mellékelni kötelesek. Utóajánlatnak helye nincs.

A szóbanforgó munkálatra vonatkozó műszaki műveletek és részletes feltételek a városi mérnöknel a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Székelyudvarhely város tanácsa 1910. évi január hó 5-én.

Soó Domokos
polgármester h.

Magyar királyi államvasutak.

Oda Évrényes 1909. október 1-től Vissza

Vv.	Vv.	Vv.	Téli menetrend.	Vv.	Vv.	Gyv.
8512	8514	8516		8511	8513	
I—III.	I—III.	I—III.		I—III.	I—III.	
—	655	820	ind. B.-pest k. p. u. (N.-váradon át 126) érk.	720	+730	955
—	—	200	„ B.-pest k. p. u. (Aradon át 153, 126) „	605	*1230	—
—	—	854	„ Kolozsvár (126) (*Csatl. Héjasfalván) „	510	*1050	—
—	—	1250	„ Szentágota vásártér — — — — —	555	938	—
—	447	1047	ind. Segesvár (126, 133) — érk.	705	453	958
—	501	1100	Fehéregyháza — — — — —	653	441	946
—	509	1108	Bún 211 sz. őrház — — — — —	646	433	938
—	526	1120	ind. Héjasfalva (126) — érk.	637	424	929
—	540	1134	Ujszékely 2. sz. őrház — — — — —	619	405	910
—	550	1144	Alsóboldogfalva — — — — —	610	355	900
—	601	1158	Székelykeresztúr — — — — —	602	347	892
—	609	1206	Bethfalva 6. sz. őrház — — — — —	553	338	883
—	620	1217	Kisgalambfalva — — — — —	543	328	873
—	639	1236	Nagygalambfalva — — — — —	535	320	865
—	654	1251	Bögöz — — — — —	512	257	757
—	707	104	Bikafalva 11. sz. őrház — — — — —	500	245	745
—	723	120	Székelyudvarhely § — — — — —	445	230	730
—	805	544	ind. Székelykocsárd — — — — —	616	250	616
201	1025	315	érk. Maros-Vásárhely — — — — —	740	—	240
436	1037	531	ind. — — — — —	526	—	1210
450	124	553	érk. Deda (Borszék-fürdő) ind. — — — — —	—	820	—
803	302	905	ind. Küküllőszög — — — — —	534	—	—
—	902	934	érk. Parajd — — — — —	844	1243	654
—	1035	250	ind. Sepsiszentgyörgy — — — — —	335	745	130
650	101	1244	érk. Madefalva — — — — —	620	1205	425
906	316	523	érk. Gyergyószentmiklós — — — — —	342	833	206
1116	344	918	„ Gyimes — — — — —	—	514	1200
1101	435	928	Palanca — — — — —	—	520	1124
—	858	—	ind. Brassó — — — — —	—	—	1002
515	1050	305	Sepsiszentgyörgy — — — — —	816	159	633
645	110	451	Kézdivásárhely — — — — —	644	1220	450
856	228	720	érk. Beréczk — — — — —	433	1016	234
1015	—	856	— — — — —	324	855	103

Székelyudvarhely, Székelyfürdő vasúti állomása

834 1231
615 935
552 920
325 617

Elvállal teljes iroda- s iskola-berendezéseket olcsó áron

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len legjobb magyar gyártmányú díszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- Képes levelezőlapok 20-féle helybeli felvétel. levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Allandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok,

u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkési, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, súly és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrőpapírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő-papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemez-papírok minden sulyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépírási és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszek, klotz-papírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegytárcák Dohány-ésszivartárcák bőrből és fémből. Bőrtárcák, pénzes-erszények, okmány és irománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélírótollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárak, dísztollszárak. Irónok, fekete, színes és másoló-ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, iron-hegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek „dangoló-sipok és o rinák. Monogramok fehérnemű és levélpapírelzésre. Kézi nyomda. Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári árban.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák, tolltokok, itató-deszkák, olaj-s zfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, díszintatartók, toll-állványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gumimiszalagok. — Rajzszögek szőnyeg szegek, kapesok stb